

GAZIANTEP UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES

Journal homepage: <http://dergipark.org.tr/tr/pub/jss>

Araştırma Makalesi • Research Article

Firma Özelliklerinin Finansal Raporların Yayınlanma Zamanlamasına Etkisi: Borsa İstanbul'da İşlem Gören Şirketler Üzerine Ampirik Bir Analiz

The Effect of Firm Characteristics on the Release Time of Financial Reports: An Empirical Analysis on the Companies Traded in Borsa Istanbul

Sedat ÇEREZ^a Abdullah Kürşat MERTER^{b*} Yavuz Selim BALCIOĞLU^c Gökhan ÖZER^d

^a Araştırma Görevlisi, Gebze Teknik Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü, Kocaeli / TÜRKİYE
ORCID: 0000-0002-6443-6319

^b Dr., Gebze Teknik Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü, Kocaeli / TÜRKİYE
ORCID: 0000-0001-6874-1890

^c Dr., Gebze Teknik Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü, Kocaeli / TÜRKİYE
ORCID: 0000-0001-7138-2972

^d Prof. Dr., Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, İİBF, İşletme Bölümü, Bişkek / KIRGIZISTAN
Gebze Teknik Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü, Kocaeli / TÜRKİYE
ORCID: 0000-0002-3255-998X

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Başvuru tarihi: 19 Ağustos 2023

Kabul tarihi: 24 Şubat 2024

Anahtar Kelimeler:

Firma özellikleri,
Finansal raporlar,
Zamanlılık,
İyi haber,
Kötü haber.

ÖZ

Günümüzün globalleşen ekonomisinde zamanında ve doğru finansal raporlamanın önemi her zamankinden daha fazla artmıştır. Bu raporlar, bir şirketin finansal sağlığı ve performansını detaylı olarak ortaya koymakta ve yatırımcılara, kredi sağlayıcılara ve diğer ilgili taraflara bilinçli kararlar almak için kritik bilgiler sunmaktadır. Finansal raporların yayınlanma zamanlamasını belirlerken iyi ve kötü haberlerin ağırlıklarına göre bazı stratejiler belirlemektedir. Şirketler, genellikle kurumsal itibarlarını desteklemek ve hissedar ile potansiyel yatırımcıların güvenini artırmak için olumlu haberlerini hızlı ve piyasanın açık olduğu dönemlerde açıklama eğilimindedir. Öte yandan şirketler, olumsuz piyasa tepkilerini en aza indirmek ya da geciktirmek için kötü haberleri saklama ya da piyasanın kapalı olduğu dönemlerde açıklama eğiliminde olabilmektedir. Bu stratejiler sayesinde firmalar, hissedarların ve yatırımcıların üzerinde olumlu veya olumsuz bir etki yaratmayı ve haberlerin etkisini en iyi şekilde kontrol etmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmanın amacı, finansal raporlama zamanlılıklarının firma özelliklerine bağlı olarak değişip değişmediğini incelemektir. Bu amaçla 2009-2019 yılları arasında Borsa İstanbul'da işlem gören şirketlerden elde edilen 2345 firma/yılı verisi kullanılarak lojistik regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçları, firma büyüklüğü ve finansal kaldıraç gibi firma özelliklerinin finansal raporların hafta içi veya hafta sonu açıklanma zamanlaması üzerinde anlamlı bir etkisi olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, finansal raporlamada zamanlama stratejilerinin, firmanın bazı özelliklerine bağlı olarak değişiklik gösterebileceğini ortaya koymaktadır. Özellikle, firmaların olumlu veya olumsuz haberleri nasıl ve ne zaman açıklayacaklarına karar verirken kullandıkları stratejilerin hem kendi özelliklerini hem de piyasa koşullarını göz önünde bulundurdıklarını göstermektedir.

ARTICLE INFO

Article History:

Received: August 19, 2023

Accepted: February 24, 2024

Keywords:

Firm characteristics,
Financial reports,
Timeliness,
Good news,
Bad news.

ABSTRACT

In today's globalizing economy, the importance of timely and accurate financial reporting has become more crucial than ever. These reports provide a detailed insight into a company's financial health and performance, offering critical information to investors, creditors, and other relevant parties to make informed decisions. While determining the publication timing of financial reports, strategies are set based on the weight of good and bad news. Companies tend to announce positive news quickly, especially during open market periods, to support their corporate reputation and boost the confidence of shareholders and potential investors. On the other hand, companies might be inclined to withhold or announce bad news during closed market periods to minimize or delay negative market reactions. Through these strategies, firms aim to create either a positive or negative impact on shareholders and investors and control the effect of news most efficiently. The purpose of this study is to examine whether the timing of financial reporting varies depending on firm characteristics. Logistic regression analysis was conducted using data from 2345 observation obtained from companies traded on Borsa Istanbul between 2009 and 2019. The results of the study indicate that firm characteristics such as firm size and financial leverage have a significant effect on whether financial reports are announced on weekdays or weekends. These findings reveal that the timing strategies in financial reporting can vary depending on certain characteristics of the firm. Notably, they highlight that when deciding how and when to announce positive or negative news, companies consider both their own characteristics and market conditions.

EXTENDED ABSTRACT

In today's rapidly changing business environment, financial reporting plays a vital role in disseminating information about a company's financial health and performance to stakeholders. Financial statements serve as a communication tool for management and allow them to report on the financial status of the organization. Timeliness and accuracy are essential elements of financial reporting, and the manner in which organizations release financial information affects the behavior of different classes of users. For instance, investors, creditors, analysts, regulators, suppliers, customers, competitors, and employees all require access to reliable and timely financial information to make informed decisions. Therefore, companies must develop appropriate strategies for publishing financial reports to satisfy the needs of each group of stakeholders while mitigating the effects of any adverse news.

Financial reporting strategies involve the selection of the time at which financial information should be released and the frequency of the releases. Organizations may choose to issue quarterly, semiannually, or annually financial statements, and some may also publish interim reports in addition to annual ones. The choice of the publication date depends on several factors, including the nature of the news being reported, the stage of the economic cycle, the level of competition, the volatility of stock prices, and the legal requirements. Companies usually prefer to disclose positive news during open markets since it supports their corporate image and increases the confidence of shareholders and potential investors. Conversely, negative news is often delayed until after the close of the market to avoid triggering panic selling or causing a sharp drop in the stock price.

The primary objective of this research is to investigate whether the timing of financial reporting varies depending on the firm characteristics. Specifically, we examine the influence of firm size, financial leverage, ROA, firm complexity and multinational firm on the choice of days for publishing financial statements. We also assess the effect of other factors such as market conditions and industry characteristics. To achieve our goals, we collected data from 2345 observations obtained from companies listed on the Borsa Istanbul exchange between 2009 and 2019. We used logistic regression analysis to identify the relationship between firm characteristics and the publication timing of financial reports. This method, known for its efficacy in understanding relationships and predicting categorical outcomes, was pivotal in revealing how various firm attributes correlated with the timing of financial report publications. Our endeavor, through this research, is not just to illuminate these correlations but to deepen the understanding of corporate decision-making processes and offer stakeholders, be it investors, analysts, or regulators, a clearer lens to interpret and anticipate financial report release patterns.

Our findings suggest that firm characteristics play a significant role in determining the day of the week on which financial reports are published. Specifically, we found that large firms tend to release financial information in the weekdays compared to smaller firms. Specifically, we found that large firms tend to release financial information in the weekdays compared to smaller firms. In addition, we found that large firms tend to release financial information in the weekdays compared to smaller firms. In addition, companies with higher levels of debt tend to release financial information in the weekends compared to lower firms. This findings may indicate that there is a correlation between firm size and the timing of financial information releases. It suggests that larger firms may have more resources and personnel to handle the release of financial information during weekdays, while smaller firms may face constraints that lead them to choose weekends for such releases. Furthermore, the association between higher levels of debt and weekend releases could imply that companies with greater financial obligations may strategically choose weekends to minimize potential market reactions or to manage investor perceptions.

Overall, our findings demonstrate that the publication timing of financial reports varies depending on firm characteristics. Stakeholder Management: Knowing when to release financial reports allows firms to manage stakeholder expectations better and reduce the potential fallout from adverse news. For instance, releasing negative news after market hours might give institutional investors and analysts time to digest the information and provide a more reasoned response upon market opening. Regulatory bodies could benefit from this knowledge by ensuring that there is a level playing field for all market participants. They might contemplate whether rules should be adjusted to ensure all stakeholders have equal access to information, irrespective of firm size or other characteristics. Companies can refine their communication strategies, incorporating the insights from this study, to maximize the positive impact and minimize potential negative reactions to their financial disclosures.

This study primarily focuses on firms listed on the Borsa Istanbul exchange. Future research could expand the scope by incorporating companies from various stock exchanges globally to ascertain if the observed trends hold universally. Additionally, exploring the psychological and behavioral reasons behind stakeholders' reactions based on the timing of the financial reports would offer a more comprehensive understanding.

Giriş

Sürekli gelişen kurumsal yönetim ortamında zamanında ve doğru finansal raporlama yapmak birçok firma için en önemli öncelik hâline gelmiştir. Finansal raporlar, bir şirketin finansal sağlığı ve performansı hakkında kapsamlı bir görünüm sunar (Ünlütürk, 2020). Bu raporlar; yatırımcılar, kredi verenler ve diğer paydaşlar açısından bilinçli yatırım kararlarının alınabilmesi için değerli bir araç olarak hizmet eder. Gelir tabloları, bilançolar ve nakit akış tabloları gibi finansal raporlar, bir şirketin mevcut mali durumu hakkında temel bilgiler sağlarken, gelecekteki büyüme ve genişleme tahminleri potansiyel yatırım fırsatları hakkında fikir verir. Bu raporlar genellikle yatırımcıların hisse senedi alım satımıyla ilgili bilinçli kararlar almasına yardımcı olan gelir, giderler, kârlılık ve gelecek tahminleri hakkında ayrıntıları içerir. Bu raporların kamuoyuna duyurulduğu tarih, yatırımcıların ticari faaliyetler açısından rekabet avantajı elde etmelerine olanak tanıyan finansal verilere daha erken erişim sağlayarak piyasa tepkisini ve yatırımcı duyarlılığını büyük ölçüde etkileyebilir.

Finansal raporlama zamanlılığı, belirli bir hesap dönemi sona erdikten sonra finansal tabloların kullanıcılara sunulma hızı olarak tanımlanmaktadır (Ashton vd., 1989; Afify, 2009; Sultana vd., 2015). Zamanlılık, finansal bilgilerin yararlılığının zaman ilerledikçe azalabileceği için tablolarda yer alan bilgilerin alaka düzeyini yansıtmaktadır (Vuran ve Adiloğlu, 2013). Firmalar, finansal raporlarının kamuoyuna duyurma tarihlerini belirlerken yatırımcının ilgisini en üst düzeye çıkarmak ya da başka yöne çevirmek amacıyla çeşitli stratejiler kullanabilmektedir. Bu stratejiler arasında finansal raporların hafta içi ya da hafta sonu açıklanması önemli bir rol oynamaktadır. Hafta içi açıklanan raporlar, piyasa koşullarının daha stabil olduğu ve yatırımcıların daha aktif olduğu günlerde duyurulduğu için daha fazla etkileşim alırken; hafta sonu açıklanan raporlar piyasanın kapalı olduğu günlerde duyurulduğu için etkileşim düzeyi daha düşük olabilmektedir.

Geleneksel finans teorileri, firmaların, olumlu hisse senedi fiyat hareketleri, olumlu paydaş tepkileri ve gelişmiş kurumsal itibar gibi etkileşimler elde edebilmek için iyi haberleri mümkün olduğunca hızlı bir şekilde açıklamaya daha meyilli olduklarını varsaymaktadır (Prosad vd., 2015). Öte yandan, firmaların hisse senedi fiyatlarındaki düşüşler veya olumsuz kamuoyu algısı dâhil olmak üzere olası zararlı sonuçları önlemek için kötü haberleri geciktirmeye veya gizlemeye çalışabileceklerini de ileri sürmektedir (Güleç, 2017). Bu nedenle, bir şirketin kötü haberleri duyurmak için daha fazla zaman harcaması veya bunları kamuoyuna açıklamakta tereddüt etmesi mümkündür. Bilgi asimetrisinin daha belirgin olduğu gelişmekte olan piyasalarda ister iyi ister kötü olsun, finansal açıklamaların zamanlaması daha fazla önem kazanmaktadır (Kanojia vd., 2023). Firmalar, iyi haberlerinin etkisini artırmak veya kötü haberlerin etkisini azaltmak için genellikle finansal açıklamalarını belirli bir zaman dilimine denk getirmeye çalışırlar. Örneğin, iyi haberlerini genellikle piyasa açılışından önce duyurarak yatırımcıların olumlu bir algı oluşturmalarını sağlamaya çalışabilirler. Aynı şekilde, kötü haberleri ise genellikle piyasa kapanışından sonra duyurarak piyasaların kapanış saatine kadar tepki vermesini engellemeye çalışabilirler. Bu stratejiler sayesinde firmalar, hissedarların ve yatırımcıların üzerinde olumlu veya olumsuz bir etki yaratmayı ve haberlerin etkisini en iyi şekilde kontrol etmeyi amaçlamaktadır.

Bu çalışmanın amacı firma özelliklerinin finansal raporların yayınlanma zamanlaması üzerindeki etkisini incelemektir. Önceki literatür, firma özellikleri ile finansal raporların yayınlanma zamanlaması arasında ilişki olduğuna dair birçok ampirik kanıt ortaya koymuştur. Habib vd. (2019)'nin gerçekleştirdiği çalışmada, firma karmaşıklığının finansal raporların açıklanma zamanlılığını arttırdığını, firma kârlılığının ise azalttığını ortaya koymuştur. Afify (2009), firma büyüklüğünün, sektör dinamiklerinin ve kârlılığın finansal raporlama zamanlılığı ile ilişkili olduğuna dair ampirik kanıtlar elde etmiştir. Owusu-Ansah (2000); firma büyüklüğü,

kârlılık ve firma yaşı ile finansal raporlama zamanlılığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu sonuçlar firma özelliklerinin finansal raporların yayınlanma zamanlamasının önemli bir belirleyicisi olduğunu göstermektedir. Ancak yapılan çalışmalarda finansal raporların yayınlanma zamanlamasının, finansal raporların açıklandığı tarih ile mali yıl sonu arasındaki süreyi baz alarak hesaplandığı görülmektedir (Afify, 2009; Türel, 2010; Baatwah vd., 2015; Sultana vd., 2015). Yaptığımız literatür taramasında finansal raporların yayınlanma zamanlamasını finansal raporların hafta içi ve hafta sonu açıklanması yönünden ele alan bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Literatürdeki bu boşluk, özellikle hafta içi ve hafta sonları ile ilgili olarak finansal raporların yayınlanma zamanlamasını etkileyen faktörlere ilişkin daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

Çalışmanın amacı kapsamında 2009 ile 2019 yılları arasında Borsa İstanbul'da işlem gören şirketlerden elle toplama yöntemi ile 2345 firma/yılı gözlem elde edilmiş ve bu veriler kullanılarak finansal raporların hafta içi ve hafta sonu yayınlanma zamanlamasının nasıl değiştiği analiz edilmiştir. Firma özellikleri ile finansal raporların yayınlanma zamanlaması arasındaki ilişkiyi test etmek için lojistik regresyon yöntemi kullanılmıştır. Modelde bağımsız değişken olarak firma büyüklüğü, finansal kaldıraç, aktif kârlılığı, firma karmaşıklığı ve çok ulusluluk gibi firma bazlı değişkenler kullanılmıştır. Analiz sonuçları, finansal raporların yayınlanma zamanlaması ile firma büyüklüğü ve finansal kaldıraç ile istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlar, finansal raporlamanın zamanlamasının firmaların belirli niteliklerine göre değişebileceğini göstermektedir. Ayrıca firmaların, olumlu ya da olumsuz gelişmeleri ne zaman ve nasıl duyuracaklarına ilişkin stratejileri belirlerken kendi iç dinamiklerini ve piyasa şartlarını dikkate aldıkları anlaşılmaktadır.

Literatür Taraması ve Hipotez Geliştirme

Zamanlılık, uzun zamandır araştırmacılar için önemli bir araştırma konusu olmuştur (Givoly ve Palmon, 1982; Owusu-Ansah, 2000; Abernathy vd., 2014; Habib vd., 2019). Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (International Accounting Standard Board-IASB)'na göre, finansal bilgi kullanıcıları tam, şeffaf ve güvenilir bilgi talep ettiğinden, dış paydaşlara sunulan finansal raporların yüksek kalitede olması beklenmektedir (IASB, 2010). Finansal raporlar ne kadar bilgilendirici, şeffaf ve iyi hazırlanmış olursa olsun, zamanında açıklanmadığı takdirde kalitesi ve kullanılabilirliği olumsuz etkilenir (Shukeri ve Nelson, 2011). Finansal raporlamada gecikmeler, yatırımcı güveninin azalmasına, zayıf piyasa tepkisinin meydana gelmesine ve şirketin hisse değerinin düşmesine neden olmaktadır (Kim vd., 2021). Düzenleyici kurumlar ve şirketler, finansal raporların geç açıklanmasından kaynaklanan olumsuz durumları önlemek için finansal raporlama zamanlılığını etkileyebilecek faktörler araştırmalı ve bunlara yönelik gerekli önlemleri almalıdır.

Literatür, zamanlılığı etkileyen faktörleri denetim bazlı, kurumsal yönetim bazlı ve firma bazlı faktörler olmak üzere üç ana kategoride sınıflandırmaktadır. Denetim bazlı faktörler, denetim süreçlerinin ve denetçinin niteliğinin finansal raporlama zamanlılığı üzerindeki etkisini inceler. Denetim kalitesi, denetçi değişikliği, denetçi uzmanlığı ve denetimin türü (iç veya dış denetim) bu kategoriye dâhil edilen faktörlerdendir. Örneğin Leventis vd. (2005), denetim kalitesinin ve ekstra denetim ücreti ödemenin finansal raporlama zamanlılığı azalttığını göstermiştir. Kurumsal yönetim bazlı faktörler ise şirketin yönetim yapısının finansal raporlamanın zamanlılığı üzerindeki etkisini ele alır. Yönetim kurulu yapısı, yöneticilerin hisse sahipliği, denetim komitesi özellikleri ve hissedar yapısı gibi faktörler bu kategoriye girer. Örneğin, Firnanti ve Karmudiandri (2020) bağımsız yönetim kurulu üyelerinin sayısının daha düşük finansal raporlama zamanlılığı ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Chalü (2021), yönetim kurulu başkanı ile genel müdür farklı kişiler olması durumunda finansal raporların

daha erken açıklandığına dair ampirik kanıtlar ortaya koymuştur. Firma bazlı faktörler ise bir şirketin mali raporlamasının zamanlılığını doğrudan etkileyen içsel faktörleri ifade eder. Bu faktörler arasında firma büyüklüğü, kârlılık, likidite, borç oranı ve işlem hacmi gibi mali göstergeler bulunmaktadır. Örneğin, Bonsn-Ponte vd. (2008), daha büyük şirketlerin, kaynaklara daha kolay erişebildikleri için finansal raporlarını daha erken açıklama eğilimi gösterdiklerini iddia etmektedir. Al-Ajmi (2008); şirket büyüklüğü, karlılık ve finansal kaldıracın finansal raporların açıklanmasının gecikmesiyle ilişkili olduğunu bulmuştur.

Finansal raporlama zamanlılığı, iyi haber ve kötü haber ayırımının bir göstergesi olarak kabul edilmektedir (Clatworthy ve Jones, 2003). Bu durum, psikolojik ve ekonomik faktörlerin bir kombinasyonuna dayanmaktadır. İlk olarak şirketlerin olumlu haberleri hızla paylaşma eğiliminde olmalarının ardında hem kurumsal imajlarını güçlendirmek hem de hissedarların ve potansiyel yatırımcıların güvenini kazanmak yatmaktadır (Kothari vd., 2009). İyi haberlerin hızlı bir şekilde paylaşılması, şirketin finansal performansı, stratejik yönü ve yönetimin yeteneği hakkında pozitif bir izlenim bırakabilir. Öte yandan, kötü haberlerin gecikmeli olarak paylaşılmasının arkasındaki motivasyon daha karmaşıktır. Bazı şirketler, kötü haberlerin olumsuz piyasa tepkilerini minimize etmek veya geciktirmek amacıyla bu tür bilgileri gizlemeyi veya ertelemeyi tercih edebilmektedir (Güleç, 2017). Ayrıca, şirketler kötü haberlerin olumsuz etkilerini hafifletebilecek diğer olumlu bilgileri bekleyebilir veya gerekli düzeltme ve önlemlerin alınmasına zaman tanımak için bu tür haberleri geciktirebilirler.

Literatürde, iyi haberlere sahip firmaların kötü haberlere sahip firmalara göre daha hızlı bir şekilde ya da piyasanın daha aktif olduğu dönemlerde bilgilendirme yapma eğiliminde olduklarına dair ampirik kanıtlar bulunmaktadır. Haw vd. (2000)'nin 1994-1997 yılları arasında A-hissesine sahip borsaya kote Çinli firmalar üzerine gerçekleştirdiği çalışmada iyi haberlere sahip olan firmaların yıllık raporlarını kötü haberlere sahip olan firmalarından daha önce yayınladığını ve zarar eden firmaların yıllık raporlarını geç yayınladıklarını ortaya koymuştur. 1982 ile 1988 yılları arasında Avustralyalı şirketlerin yarıyıl raporlama süreçlerini ele alan Sinclair ve Young (1991), raporlarını erken açıklayan şirketlerin, daha geç rapor açıklayanlara göre daha çok olumlu bilgilendirme yaptığını göstermiştir. Annaert vd. (2002), menkul kıymet piyasalarının açıkken iyi haberlerin yayınlanma olasılığının kötü haberlere göre daha yüksek olduğu, menkul kıymet piyasalarının kapalıyken kötü haberlerin yayınlanma olasılığının iyi haberlere göre daha yüksek olduğu ortaya koymuştur. 2001-2017 yılları arasında Çin'deki işletmelerin faaliyet raporu yayınlama zamanlaması ve gelecekteki hisse senedi fiyatı çöküş riskini değerlendiren Li vd. (2020), raporlamalarını yüksek piyasa ilgisinden düşük piyasa ilgisine kaydıran işletmelerin ilerleyen dönemlerde hisse senedi fiyatında daha yüksek bir çöküş riski taşıdığını belirlemişlerdir. 2007-2017 yıllarında Çin'deki işletmeleri analiz eden Song ve Zhou (2021), iyi haberlerin genellikle kötü haberlerden daha hızlı bir şekilde kamuya duyurulduğunu saptamıştır. Ayrıca, ilkelere dayalı muhasebe uygulamalarının yıllık raporlama süreçlerini basitleştirdiğini ve bu basitlik sayesinde yıllık raporların daha hızlı yayınlandığını belirtmişlerdir. Knechel ve Payne (2001), satışların bir sonraki yıl artması veya azalmasını iyi ya da kötü haberlerin bir göstergesi olarak değerlendirmiş ve yıllık satış artışının yatırımcılar tarafından olumlu bir gelişme olarak görüldüğünü ve finansal raporların daha hızlı tamamlandığını ortaya koymuştur.

Firma Büyüklüğü

Büyük firmaların yapısal avantajları, onların finansal raporlama sürecini daha hızlı ve verimli bir şekilde gerçekleştirmelerine olanak tanır. Bu firmaların sahip olduğu geniş kaynaklar, mali işlemleri ve faaliyetleri yöneten uzman kadrolar sayesinde finansal bilgi toplama, analiz etme ve raporlama süreçlerini daha kolaylaştırır. Ayrıca, büyük firmaların hisselerinin aktif olarak işlem gördüğü piyasalarda yatırımcılar ve diğer paydaşlar finansal

raporlamanın zamanında yapılması konusunda daha hassas beklentilere sahiptir. Bu beklentiler, firmaların zamanında ve doğru raporlama yapma baskısını artırır. Piyasada sürdürülebilir bir rekabet avantajı elde etmek ve yatırımcıların güvenini kazanmak için büyük firmalar genellikle finansal bilgilerini hızlı bir şekilde kamuya duyurma eğilimindedir. Bu eğilim, firmaların piyasa değerini korumak ve olası riskleri minimize etmek için stratejik bir yaklaşım olarak görülebilir. Al-Ajmi (2008)'nin çalışması, firma büyüklüğünün finansal raporlama zamanlılığı üzerinde belirleyici bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bu çalışma, büyük firmaların finansal raporlarını daha hızlı bir şekilde kamuya açıklama eğiliminde olduklarına dair genel bir kanıyı desteklemektedir. Aynı şekilde, Fujianti ve Satria (2020), Endonezya'da finansal raporlama gecikmesini araştırmış ve firma büyüklüğünün raporlamalardaki gecikmeleri azalttığını göstermiştir. Yukarıdaki argümanlar göz önüne alındığında, test edilecek hipotez aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

H1: Firma büyüklüğü ile finansal raporların yayınlanma zamanlamasına arasında bir ilişki vardır.

Finansal Kaldıraç

Finansal kaldıraç, bir firmanın borçları ile sermayesinin oranını gösteren önemli bir göstergedir. Yüksek finansal kaldıraç oranı, firmanın borçla finansmanı tercih ettiğini ve bu borçları ödemek için yeterli nakit akışlarına sahip olma baskısı altında olduğunu gösterir. Yüksek kaldıraçlı şirketler, borç verenler ve diğer paydaşlar tarafından yakından izlenmekte ve bu firmalara borç verenler, genellikle borç verme anlaşmalarında belirli mali kısıtlamalar ve şartlar koymaktadır. Yüksek kaldıraçlı şirketler, olumsuz mali sonuçları gizlemek için raporlama süreçlerini geciktirebilir, çünkü bu tür sonuçlar hisse fiyatlarında ciddi düşümlere ve yatırımcı güvensizliğine yol açabilir. Krishnan (2005), bir firmanın borç yapısının, firmaların iç kontrol sisteminin etkinliği ve finansal yanlış raporlama ve finansal başarısızlığın boyutu üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu ileri sürmektedir. Carslaw ve Kaplan (1991), yüksek bir kaldıraç oranına sahip şirketlerin finansal sıkıntı içerisinde olma olasılıklarının artırılabileceğini belirtmektedir. Bazı ampirik çalışmalar, finansal kaldıraç ile finansal raporlama zamanlılığı arasında pozitif bir ilişki olduğunu bildirmiştir (Owusu-Ansah, 2000; Al-Ajmi, 2008; Knechel vd., 2012). Yukarıdaki argümanlar göz önüne alındığında, test edilecek hipotez aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

H2: Finansal kaldıraç ile finansal raporların yayınlanma zamanlamasına arasında bir ilişki vardır.

Aktif Kârlılığı

Aktif kârlılığı (Return on Assets-ROA), bir firmanın toplam aktiflerinin verimliliğini ve kârlılığını ölçen finansal bir gösterge olarak tanımlanır. Başka bir ifadeyle ROA, firmaların yatırımlarının ve kaynaklarının ne kadar etkili bir şekilde kullanıldığını ve firmanın genel operasyonel etkinliğini değerlendiren bir ölçüttür. ROA'nın yüksek olması, firmanın aktiflerini verimli bir şekilde kullandığına ve sektöründeki diğer firmalara göre daha kârlı olduğuna işaret eder. ROA'nın finansal raporlama zamanlılığı üzerindeki etkisi konusundaki literatür, genellikle bu ilişkinin pozitif olduğu yönündedir. Yani, yüksek aktif kârlılığı olan firmaların finansal raporlamalarını daha hızlı bir şekilde tamamlama eğilimindedir. Bunun nedeni, bu firmaların genellikle daha düzenli ve etkili iç denetim süreçlerine sahip olmaları ve bu da finansal raporlama süreçlerini hızlandırabilir (Ashton vd., 1987). Afify (2009), yüksek kârlılığa sahip şirketlerin, "iyi haberi" iletmek üzere denetlenmiş kurumsal faaliyet raporlarını hızlı bir şekilde yayınlamak için finansal raporlama sürecini mümkün olduğunca erken tamamlamak istediklerini ileri sürmektedir. Shukeri ve Nelson (2011), bilançolarında zarar açıklayan firmaların hissedarlarına kötü haberleri bildirmekten kaçındıkları belirtmektedir. Bazı ampirik

çalışmalar, aktif kârlılığının (ROA) yüksek olduğu firmaların finansal raporlarını daha erken açıkladıklarını göstermiştir (Owusu-Ansah, 2000; Knechel vd., 2012; Ocak ve Özden, 2018). Yukarıdaki argümanlar göz önüne alındığında, test edilecek hipotez aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

H3: Aktif kârlılığı ile finansal raporların yayınlanma zamanlamasına arasında bir ilişki vardır.

Firma Karmaşıklığı

Firma karmaşıklığı, bir firmanın alacaklarının ve stoklarının toplam varlıklara oranı olarak tanımlanabilir (Durand, 2019; Habib vd., 2019). Bu oran, firmanın finansal yapısının yanı sıra işlemlerinin ve varlıklarının nasıl yönetildiğine dair değerli bilgiler sunar. Alacaklar, müşterilerden gelen borçları temsil ederken, stoklar firmanın elinde bulunan ve satılmak üzere bekleyen ürünleri ifade eder. Eğer bir firma alacakların toplam varlıklara oranı yüksekse bu müşterilerden alacakların tahsil edilmesinde zorluk yaşanabileceğine ve firmanın likidite sorunları yaşamasına yol açabilir. Öte yandan, stokların toplam varlıklara oranının yüksek olması, firmanın satılmayan veya fazla üretim yaptığı ürünleri elinde tuttuğunu gösterebilir. Yüksek stok oranı, firmanın varlıklarını etkili bir şekilde dönüştürme yeteneğini sorgulatabilir. Bu iki oranın birlikte değerlendirilmesi, firmanın genel mali sağlığı, verimliliği ve varlık yönetimi stratejileri hakkında kritik bilgiler sağlar. Bazı araştırmalar, firma karmaşıklığı ile finansal raporlama zamanlılığı arasında bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Hay (2013), önemli düzeyde alacak ve stokların, bu alanlar için özel denetim prosedürleri gerektirdiğinden genellikle daha fazla denetim çabasını tetiklediğini ve bu durumda denetim ve finansal raporların daha geç açıklanmasıyla sonuçlanabileceğini öne sürmüştür. Habib vd., (2019) çalışmasında, firma karmaşıklığının finansal raporlama gecikmelerini artırdığı bulunmuştur. Yukarıdaki argümanlar göz önüne alındığında, test edilecek hipotez aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

H4: Firma karmaşıklığı ile finansal raporların yayınlanma zamanlaması arasında bir ilişki vardır.

Çok Ulusluluk

Çok ulusluluk, bir firmanın faaliyetlerini birden fazla ülkede sürdürmesi durumunu ifade etmektedir. Çok uluslu firmalar, genellikle farklı coğrafi bölgelerde ve yasal çerçevelerde operasyon yürüttükleri için finansal raporlama süreçleri tek ülkede faaliyet gösteren firmalara göre daha karmaşık olabilir. Bu tür firmalar, farklı ülkelerdeki faaliyetlerinden dolayı farklı vergi, düzenleyici ve denetim standartlarına tabidirler. Bu durum, finansal bilgilerin konsolidasyonunu ve uygun raporlama standartlarına uygunluğunu zorlaştırabilir. Ayrıca, çok uluslu firmaların, uluslararası piyasalardaki farklı yatırımcı gruplarına hitap etme zorunluluğu vardır. Bu nedenle, bu firmaların finansal raporları daha fazla dikkat ve ayrıntı gerektirebilir. Böyle bir yapı, finansal raporlamada gecikmelere neden olabilir. Öte yandan, çok uluslu firmalar, global yatırımcılarına güvence vermek için finansal raporlamalarını zamanında ve doğru bir şekilde hazırlamak için daha fazla çabalayabilirler. Lee vd., (2008), çok uluslu şirketlerin yöneticilerinin finansal raporlarını diğer şirketlerden daha önce sunduğuna dair ampirik kanıtlar ortaya koymuştur. Abernathy vd., (2018), yurtdışı operasyonlarının denetim raporlarının hazırlanması sürecini kısalttığını göstermiştir. Yukarıdaki argümanlar göz önüne alındığında, test edilecek hipotez aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

H5: Çok ulusluluk ile finansal raporların yayınlanma zamanlamasına arasında bir ilişki vardır.

Metodoloji

Örneklem

Gelişmekte olan ülkelerdeki finansal raporlar, hazırlanma süresi açısından da diğer gelişmiş ülkelerden önemli ölçüde farklılık göstermektedir (Ben Rejeb Attia vd., 2019). Bu tür piyasalarda bilgi akışı genellikle kısıtlıdır ve gelişmiş piyasalarla kıyaslandığında daha fazla gecikmeye maruz kalabilir (Basuony vd., 2016). Gelişmekte olan piyasalarda raporlama süreçlerinin zamanlamasının belirleyicilerini analiz etmek, düzenleyici otoritelerin piyasa verimliliğini artırmak için yeni stratejiler oluşturmaya yardımcı olabilir. Bu nedenle bu çalışma, Borsa İstanbul'da işlem gören şirketleri incelemeye odaklanmaktadır. Farklı düzenlemelere ve uygulamalara tabi olan finansal kurumlar, bankalar, sigorta şirketleri, gayrimenkul yatırım ortaklıkları ve holdingler çalışmanın dışında bırakılmıştır. Çalışmada referans alınan veriler, kapsamlı bir veri tabanı olan FINNET'ten ve Kamuyu Aydınlatma Platformundan (KAP) manuel olarak toplanan veriler (yıllık raporlar) kullanılarak elde edilmiştir. Bu veri kaynaklarına ek olarak Google araması, şirketlerin web sitelerindeki yatırımcı ilişkileri sayfaları ve yöneticilerin web siteleri eş zamanlı olarak kullanılmıştır. Kamuyu Aydınlatma Platformu'nun 2009 yılında aktif hâle gelmesi nedeniyle bu tarihten itibaren veri toplama işlemi başlamıştır. 2020 yılı ve sonrasına ait şirket verileri, Covid-19 pandemisinin şirketlerin operasyonları üzerinde beklenmeyen etkilere yol açtığı için analize dâhil edilmemiştir. Sonuç olarak 2009-2019 yılları arasında Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren finansal olmayan şirketlerden toplamda 2345 firma/yılı gözlem elde edilmiş ve bu veriler kullanılarak finansal raporların hafta içi ve hafta sonu yayınlanma zamanlamasının nasıl değiştiği analiz edilmiştir.

Araştırma Modeli ve Değişkenler

Tablo 1, analizde kullanılan tüm değişkenlere ait ayrıntılı açıklamaları göstermektedir. Modelde bağımsız değişken olarak firma büyüklüğü (BÜYÜK), finansal kaldıraç (KALDIRAÇ), aktif karlılığı (ROA), firma karmaşıklığı (KARMAŞIK) ve çok ulusluluk (ÇOKULUS) olmak üzere beş adet firma bazlı değişken kullanılmıştır. Bağımlı değişken olarak finansal raporların açıklanma zamanlamasını ölçmek için finansal rapor hafta içi açıklandıysa 1; hafta sonu açıklandıysa 0 değerini alan bir kategorik değişken (ZAMAN) kullanılmıştır. Kontrol değişkeni olarak denetim komitesi etkinliği (DKETK), denetim kalitesi (DENKAL) ve yönetim kurulu bağımsızlığı (YKBAĞ) kullanılmıştır.

Tablo 1: Değişken Tanımları ve Ölçümleri

Değişken Kodu	Değişken Tanımları	Değişken Ölçümleri
ZAMAN	Finansal raporların yayınlanma zamanlaması	Finansal rapor hafta içi açıklandıysa 1; hafta sonu açıklandıysa 0
BÜYÜK	Firma büyüklüğü	Toplam varlıkların doğal logaritması
KALDIRAÇ	Finansal kaldıraç	Toplam borçlar / toplam varlıklar
ROA	Aktif karlılık oranı	Net kar / Toplam varlıklar
KARMAŞIK	Firma karmaşıklığı	(Alacaklar + stoklar) / Toplam varlıklar
ÇOKULUS	Çok ulusluluk	Yurt dışı satışlar %20'den fazlaysa 1; aksi taktirde 0
DKETK	Denetim komitesi etkinliği	Denetim komitesi etkinliği indeksi ¹

¹ Denetim komitesi, finansal raporlama sürecinin doğru ve güvenilir olmasını sağlamak amacıyla oluşturulan bir kuruldur. Şirketin finansal tablolarının hazırlanması ve sunulması sürecinde etkin bir rol oynar. Akademik çalışmalar ve denetleyici kurumlar, denetim komitesinin özellikleri ve bu özelliklerin uygun birleşiminin, komitenin görevlerini başarılı bir şekilde gerçekleştirebilmesi açısından kritik olduğunu belirtmektedir. (FASB, 2010; DeZoort ve Salterio, 2001; Beasley ve Carcello, 2009; Rochmah Ika ve Mohd Ghazali, 2012; Sultana vd.,

DENKAL YKBAĞ	Denetim kalitesi Yönetim kurulu bağımsızlığı	Denetçi şirket büyük dördlü arasında ise 1, değilse 0 Yönetim kurulu bağımsız üye sayısı / Yönetim kurulu üye sayısı
-----------------	--	---

Ampirik sonuçlar sağlamak için lojistik regresyon analizi kullanılmıştır. Aykırı değerlerin etkisini azaltmak için sürekli değişkenler 1. ve 99. yüzdelik dilimlerde gözlem değerine eşitlenmiştir. Araştırma modelinin yapısal denklemi aşağıdaki şekildedir:

$$ZAMAN = \beta_0 + \beta_1 BÜYÜK + \beta_2 KALDIRAÇ + \beta_3 ROA + \beta_4 KARMAŞIK + \beta_5 ÇOKULUS + \beta_6 KONTROL + YIL + SEKTÖR + \varepsilon \quad (1)$$

Bu yapısal denklemde, β_0 kesme noktasını, β_1 ile β_8 arasındaki katsayılar bağımsız ve kontrol değişkenlerinin bağımlı değişken üzerindeki etkilerini ve ε hata terimini temsil etmektedir. Bu modelin ampirik sonuçlarına göre, firma özelliklerinin finansal raporların açıklanma zamanlaması üzerindeki etkisi değerlendirilecektir.

Tanımlayıcı İstatistikler

Tablo 2, regresyon modeli değişkenlerinin ortalama, standart sapma, medyan, maksimum ve minimum değerlerini göstermektedir. Tabloya göre örnekleme yer alan şirketlerin %74,40'ı finansal raporunu hafta içi yayınlamaktadır. Bu oran, şirketlerin finansal raporlarını hafta içi yayınlama eğiliminde olduklarını göstermektedir. Firma büyüklüğü en küçük 14,332 en büyük 25,713 değerlerine sahipken ortalama olarak 19,698'dir. Ayrıca finansal kaldıraç oranı 0,115 ile 0,919 arasında değişkenlik gösterirken ortalama olarak 0,512 değerindedir. Örnekleme yer alan şirketlerin aktif karlılık oranı ortalama 0,031'dir ve -0,285 ile 0,310 arasında değişmektedir. Firma karmaşıklığı en küçük 0,003 en büyük 0,879 değerine sahipken ortalama 0,368'dir. Son olarak şirketlerin %35,20'si çok uluslu şirketlerdir.

Tablo 2: Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler	Gözlem		Standart			
	Sayı	Ortalama	Sapma	Medyan	En Küçük	En Büyük
ZAMAN	2,345	0,744	0,436	1	0	1
BÜYÜK	2,345	19,698	1,770	19,539	14,332	25,713
KALDIRAÇ	2,345	0,512	0,235	0,528	0,115	0,919
ROA	2,345	0,031	0,093	0,032	-0,285	0,310

2015). Bu çerçevede, denetim komitesi etkinliğinin ölçülebilmesi için denetim komitesi özelliklerinin eşit derecede önemli olduğu varsayımı altında denetim komitesi etkinliği endeksi oluşturulmuştur. Denetim komitesi etkinliğini ölçmek için denetim komitesi üye sayısı (ÜYE), bağımsızlığı (BAĞIMSIZLIK), toplantı sayısı (TOPLANTI) ve finansal uzmanlığı (UZMAN) kullanılmıştır. Denetim komitesi özelliklerinin tümünün aynı seviyede kritik olduğu kabulüyle, dört temel denetim komitesi özelliği için eşitsiz olmayan bir yaklaşım benimsenerek her birine iki olası puan verilmiştir:

- ÜYE: Denetim komitesinde ikiden fazla üye bulunuyorsa 1 puan verilir; iki veya daha az üye bulunuyorsa 0 puan verilir.
- BAĞIMSIZLIK: Denetim komitesi üyelerinin tamamı bağımsız yönetim kurulu üyelerinden oluşuyorsa 1 puan verilir; denetim komitesinde bağımlı üye bulunuyorsa 0 puan verilir.
- TOPLANTI: Denetim komitesi, bir mali dönem içerisinde dörtten fazla kez toplantı yapıyorsa 1 puan verilir; dört ve daha az toplantı yapıyorsa 0 puan verilir.
- UZMAN: Denetim komitesi üyeleri arasında en az bir finans / muhasebe / denetim alanlarında uzmanlık ve deneyime sahip üye bulunuyorsa 1 puan verilir; üyelerin hiçbirinin finans / muhasebe / denetim alanlarında uzmanlık ve deneyime sahip değilse 0 puan verilir.

Bir şirketin denetim komitesi etkinliği, bu dört özelliğe verilen puanların ortalaması alınarak belirlenmektedir:
DKET: (ÜYE + BAĞIMSIZLIK + TOPLANTI + UZMAN) / 4

KARMAŞIK	2,345	0,368	0,210	0,354	0,003	0,879
ÇOKULUS	2,345	0,352	0,477	0	0	1
DKETK	2,345	0,650	0,217	0,75	0	1
DENKAL	2,345	0,537	0,498	1	0	1
YKBAĞ	2,345	0,261	0,139	0,285	0	0,667

Tablo 3, tüm değişkenlere ait Pearson korelasyon matrisinin sonuçlarını sunmaktadır. Firma büyüklüğü (BÜYÜK) ve finansal raporların yayınlanma zamanlaması (ZAMAN) arasında pozitif yönde önemli bir korelasyon olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca finansal kaldıraç (KALDIRAÇ) ile finansal raporların yayınlanma zamanlaması (ZAMAN) arasında negatif yönde önemli bir korelasyon olduğu gözlemlenmiştir. Öte yandan, aktif karlılık oranı (ROA), firma karmaşıklığı (KARMAŞIK) ve çok ulusluluk (ÇOKULUS) değişkenlerinin finansal raporların yayınlanma zamanlaması (ZAMAN) ile korelasyon katsayıları düşük ve istatistiksel olarak anlamsızdır.

Tablo 3: Korelasyon Matrisi

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ZAMAN (1)	1								
BÜYÜK (2)	.06***	1							
KALDIRAÇ (3)	-	.03*	1						
ROA (4)	-.02	.19***	.00	1					
KARMAŞIK (5)	-.01	.00	.31***	-.01	1				
ÇOKULUS (6)	-.01	-.05***	-.03	-.00	.07***	1			
DKETK (7)	.09***	-.01	.00	-.01	-.03*	-.00	1		
DENKAL (8)	.01	-.04**	.04**	-.04**	-.09***	.04**	.07***	1	
YKBAĞ (9)	.13***	-.00	.04**	.00	-.01	-.06***	.54***	-.10***	1

*** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.10 anlamlılık düzeyini ifade etmektedir.

Tablo 4: VIF ve Tolerans Değerleri

Değişkenler	VIF	Tolerans
BÜYÜK	1,04	0,9574
KALDIRAÇ	1,08	0,9291
ROA	1,04	0,9615
KARMAŞIK	1,07	0,9341
ÇOKULUS	1,02	0,9820
DKETK	1,45	0,6884
DENKAL	1,06	0,9433
YKBAĞ	1,48	0,6739

Tablo 4, değişkenlerin Varyans enflasyon faktörünün (VIF) ve tolerans değerleri göstermektedir. VIF değerinin hesaplanması, bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantıyı test etmek için güvenilir bir yöntemdir. Bağımlı değişkeni tahmin eden en az iki değişken arasında yüksek ilişkinin olması model içerisinde eş doğrusallık problemini ortaya çıkaracak ve çoklu bağlantı problemini test eden VIF değeri artacaktır. Yüksek bir değer çıkarılması analiz sonucunu güvenilir bir hâle getirebilir. Dolayısıyla yüksek VIF değerine sahip değişkenlerin model içerisinden çıkarılması gerekmektedir. Çoklu doğrusallık problemini ölçen bir diğer istatistikî yöntem ise tolerans değeridir. VIF değerinin aksine değişkenlerin Tolerans değerlerinin yüksek olması beklenir. Sıfıra yaklaştıkça çoklu doğrusallık problemi karşılaşma ihtimali artmaktadır. Bağımsız değişkenlere ait VIF'lerin ortalaması 1,17'dir. Tüm model için gözlemlenen en büyük VIF değeri 1,48'dir (YKBAĞ) ve diğer değişkenlerin VIF değerleri 2,0'ın altındadır. Değişkenlerin VIF değerleri, yaygın olarak kabul edilen 10 eşliğinin oldukça altındadır ve bu durum çoklu doğrusallığın çalışmamız için bir sorun teşkil etmediğini göstermektedir (Gujarati, 1995).

Regresyon Sonuçları

Tablo 5, finansal raporlama zamanlamasını etkilemesi muhtemel bağımsız ve kontrol değişkenleri kapsayan lojistik regresyon analizinin sonuçlarını sunmaktadır. Tablo 5'te yer alan modelin LR χ^2 değeri (55,466) istatistiksel açıdan yüzde bir seviyesinde anlamlıdır. Bu durum, modelin şirketlerin finansal raporu yayınlama zamanlaması üzerinde anlamlı bir tahmin gücü olduğunu ifade etmektedir. Ek olarak Count R^2 değeri 0,745'tir, bu da modelin tahminlerinin %74,50 doğrulukla gerçekleştiğini göstermektedir.

Tablo 5: Lojistik Regresyon Analiz Sonuçları

Değişkenler	Olasılık Oranı	Standart Hata	z-değeri	p-değeri
BÜYÜK	0.928	.025	2.71	0.007
KALDIRAÇ	2.344	.866	-2.30	0.021
ROA	0.690	.364	-0.70	0.482
KARMAŞIK	1.135	.278	0.52	0.605
ÇOKULUS	0.926	.094	-0.76	0.450
DKETK	1.364	.366	1.16	0.247
DENKAL	1.084	.107	0.81	0.415
YKBAĞ	5.519	2.247	4.19	0,000
Sabit	5.640	3.234	3.02	0.003
Yıl Etkisi	EVET			
Sektör Etkisi	EVET			
Gözlem Sayısı	2.345			
Count R^2	0.744			
LR χ^2	55.466			

Lojistik regresyon analizi sonuçlarına göre firma büyüklüğü finansal raporların yayınlanma zamanlamasını istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif etkilemektedir ($z=2,71$, $p<0,01$). Buna göre toplam varlık açısından büyük olan firmalar faaliyet raporlarını hafta içi yayınlama olasılığı daha yüksektir. Bu bulgu "Firma büyüklüğü ile finansal raporların yayınlanma zamanlamasına arasında bir ilişki vardır" olarak belirtilen H1 hipotezini desteklemektedir. Bu pozitif ilişkinin oluşmasının altında birçok sebep bulunabilir. Büyük firmaların daha geniş bir yatırımcı kitlesi ve daha fazla kamusal ilgiye sahip olması, onları raporlamalarını daha şeffaf ve zamanında yapmaya teşvik ediyor olabilir. Ayrıca, büyük firmaların daha fazla kaynağa ve daha profesyonel finans ekiplerine sahip olması, finansal raporlama süreçlerini daha hızlı ve etkin bir şekilde tamamlamalarını sağlıyor olabilir. Bu faktörler, büyük firmaların finansal raporlarını hafta içi yayınlama olasılığını artırabilir. Bu durum, piyasaların genel verimliliğini artırmada ve yatırımcı güvenini sağlamada önemli bir rol oynamaktadır.

Lojistik regresyon analizi sonuçlarına göre finansal kaldıraç finansal raporların yayınlanma zamanlamasını istatistiksel olarak anlamlı ve negatif etkilemektedir ($z=-2,30$, $p<0,05$). Buna göre finansal kaldıraç oranı yüksek olan firmalar faaliyet raporlarını hafta içi yayınlama olasılığı daha düşüktür. Bu bulgu "Finansal kaldıraç ile finansal raporların yayınlanma zamanlamasına arasında bir ilişki vardır" olarak belirtilen H2 hipotezini desteklemektedir. Finansal kaldıraç, bir firmanın borçlanma durumunu yansıtan bir göstergedir. Yüksek kaldıraçlı firmaların daha riskli oldukları ve borç yükümlülükleri nedeniyle potansiyel finansal sıkıntılarla karşı karşıya kalmaları muhtemeldir. Bu tür firmalar, finansal bilgilerini açıklama konusunda daha temkinli olabilir ve olumsuz mali sonuçlarını gizlemek için raporlama süreçlerini geciktirebilir.

Lojistik regresyon analizi sonuçlarına göre aktif karlılığı, firma karmaşıklığı ve çok ulusluluk finansal raporların yayınlanma zamanlamasını istatistiksel olarak anlamlı etkilememektedir. Bu bulgulardan hareketle H3, H4 ve H5 hipotezleri desteklenmemektedir.

Modele kontrol değişkeni olarak eklenen yönetim kurulu bağımsızlığı finansal raporların yayınlanma zamanlamasını istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif etkilemektedir. Bağımsız yönetim kurulu üyelerinin varlığı, şirket yönetiminin denetimini ve hesap verebilirliğini artıran önemli bir unsurdur. Bu bağımsız üyelerin objektif ve tarafsız perspektifi, finansal raporlamanın doğruluğu ve zamanlaması üzerinde pozitif bir etkiye sahip olabilmektedir. Bağımsız üyeler, yatırımcılar ve diğer paydaşlar için şirketin finansal performansı hakkında şeffaf ve doğru bilgi sağlama konusunda daha fazla baskı yapabilmektedir.

Sonuç

Günümüzün sürekli gelişen kurumsal yönetim ikliminde, doğru ve zamanında finansal raporlama birçok işletme için öncelikli hâle gelmiştir. Finansal raporlar, bir firmanın finansal performansına dair kapsamlı bilgiler sunarak yatırımcılara, kredi verenlere ve diğer ilgili taraflara şirketin finansal sağlığı hakkında kapsamlı bir görünüm sağlar. Bu raporlar, yatırımcıların bilinçli kararlar almasında kritik bir role sahiptir. Finansal raporlama zamanlılığı esasında, bu raporların ne kadar hızla sunulduğu, belirli bir hesap döneminin sonlanması ardından ne kadar süre içinde paydaşlarla paylaşıldığı ile direkt ilgilidir. Finansal raporların zamanında yayınlanması, en büyük kurumsal yatırımcıdan en küçük hissedara kadar tüm paydaşların finansal verilere eşit ve hızlı bir şekilde erişmesini sağlayan ve yatırım kararlarının doğru ve bilinçli bir şekilde alınmasına yardımcı olan önemli bir faktördür.

Bu çalışma, finansal raporlama sürecindeki stratejik zamanlamayı ve bu zamanlamaya etki eden firma özelliklerini (firma büyüklüğü, finansal kaldıraç, aktif kârlılığı, firma karmaşıklığı ve çok ulusluluk) ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu kapsamda 2009-2019 yılları arasında Borsa İstanbul'da işlem gören şirketlerden elde edilen veriler kullanılarak lojistik regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Bulgular, büyük firmaların finansal raporlarını hafta içi açıklama eğiliminde olduğunu, yüksek kaldıraç oranına sahip firmaların ise finansal raporlarını hafta sonu açıklama eğiliminde olduğunu göstermektedir. Büyük firmaların genellikle daha geniş bir yatırımcı ve paydaş kitlesine sahip olması ve bu bilgilerin işlem günlerinde piyasalara sunulması, bu firmaların hisse senedi performansı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olabilmektedir. Hafta içi, yatırımcıların ve analistlerin raporları değerlendirip tepki verme olasılığının daha yüksek olduğu dönemlerdir. Bu durum, büyük firmalar için maksimum görünürlük ve etkileşim sağlar. Öte yandan, yüksek kaldıraç oranına sahip firmalar, potansiyel olarak duyarlı finansal bilgilerin piyasa tepkilerini azaltmak ve volatilitiyi minimize etmek için finansal raporlarını hafta sonu açıklamayı tercih edebilmektedir. Hafta sonları, piyasaların kapalı olması nedeniyle bilginin piyasa üzerindeki etkisi gecikebilir ve bu da firmaların borç yükümlülükleri hakkında olumsuz tepkileri sınırlayabilir. Bununla birlikte, diğer firma bazlı özelliklerin -aktif kârlılığı, firma karmaşıklığı ve çok ulusluluk- finansal raporlama zamanlaması üzerindeki etkisi, bu çalışmanın kapsamında istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç göstermemiştir.

Finansal raporların hafta içi veya hafta sonu açıklanmasına odaklanan bu araştırma, daha önce keşfedilmemiş bir alanı ele almakta ve bu yönde gelecekteki çalışmalar için bir temel oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu özgün yaklaşım, firmaların finansal bilgileri nasıl ve ne zaman paylaştıkları konusundaki stratejik kararlarının derinlemesine anlaşılmasına yardımcı olabilir. Haftanın hangi gününde raporların açıklandığı, yatırımcı tepkileri, piyasa dinamikleri ve genel ticari etkileşim açısından kritik bir öneme sahip olabilir. Bu nedenle böyle bir ayrımın incelenmesi, finansal bilgilerin zamanlama ve stratejik açıklama pratiği hakkında daha geniş bir perspektif sunmaktadır.

Kaynakça

- Abernathy, J. L., Beyer, B., Masli, A., Stefaniak, C. (2014). The association between characteristics of audit committee accounting experts, audit committee chairs, and financial reporting timeliness. *Advances in Accounting*, 30(2), 283-297.
- Abernathy, J. L., Kubick, T. R., Masli, A. (2018). Evidence on the relation between managerial ability and financial reporting timeliness. *International Journal of Auditing*, 22(2), 185-196.
- Afify, H. A. E. (2009). Determinants of audit report lag. *Journal of Applied Accounting Research*, 10(1), 56-86.
- Al-Ajmi, J. (2008). Audit and reporting delays: Evidence from an emerging market. *Advances in Accounting*, 24(2), 217-226.
- Annaert, J., De Ceuster, M. J. K., Polfliet, R., Van Campenhout, G. (2002). To Be or Not Be ... 'Too Late': The Case of the Belgian Semi-annual Earnings Announcements. *Journal of Business Finance & Accounting*, 29(3 & 4), 477-495.
- Ashton, R. H., Graul, P. R., Newton, J. D. (1989). Audit delay and the timeliness of corporate reporting. *Contemporary Accounting Research*, 5(2), 657-673.
- Ashton, R. H., Willingham, J. J., Elliott, R. K. (1987). An empirical analysis of Audit Delay. *Source: Journal of Accounting Research*, 25(2), 275-292.
- Baatwah, S. R., Salleh, Z., Ahmad, N. (2015). CEO characteristics and audit report timeliness: Do CEO tenure and financial expertise matter?. *Managerial Auditing Journal*, 30(8/9), 998-1022.
- Basuony, M. A. K., Mohamed, E. K. A., Hussain, M. M., Marie, O. K. (2016). Board characteristics, ownership structure and audit report lag in the Middle East. *International Journal of Corporate Governance*, 7(2), 180-205.
- Beasley, M. S., Carcello, J. V., Hermanson, D. R., Neal, T. L. (2009). The Audit Committee Oversight Process. *Contemporary Accounting Research*, 26(1), 65-122.
- Ben Rejeb Attia, M., Lassoued, N., Sassi, H. (2019). Financial reporting timeliness and the value relevance of earnings: Evidence from banks in the MENA countries. *The International Trade Journal*, 33(3), 277-301.
- Bonsn-Ponte, E., Escobar-Rodríguez, T., Borrero-Domnguez, C. (2008). Empirical Analysis of Delays in the Signing of Audit Reports in Spain. *International Journal of Auditing*, 12(2), 129-140.
- Carlsaw, C. A. P. N., Kaplan, S. E. (1991). An Examination of Audit Delay: Further Evidence from New Zealand. *Accounting and Business Research*, 22(85), 21-32.
- Chalu, H. (2021). Board characteristics, auditing characteristics and audit report lag in African Central Banks. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 11(4), 578-609.
- Clatworthy, M., Jones, M. J. (2003). Financial reporting of good news and bad news: evidence from accounting narratives. *Accounting and Business Research*, 33(3), 171-185.
- DeZoort, F. T., Salterio, S. E. (2001). The effects of corporate governance experience and financial-reporting and Audit Knowledge on Audit Committee Members' Judgments. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 20(2), 31-47.
- Durand, G. (2019). The determinants of audit report lag: A meta-analysis. *Managerial Auditing Journal*, 34(1), 44-75.
- Financial Accounting Standards Board (FASB). (2010). Conceptual framework for financial reporting. Alınan Yer:
<http://www.fasb.org/resources/ccurl/515/412/Concepts%20Statement%20No%208.pdf>
- Firnanti, F., Karmudiandri, A. (2020). Corporate governance and financial ratios effect on Audit Report Lag. *Accounting and Finance Review*, 5(1), 15-21.
-

-
- Fujianti, L., Satria, I. (2020). Firm size, profitability, leverage as determinants of Audit Report Lag: Evidence from Indonesia. *International Journal of Financial Research*, 11(2), 61-67.
- Givoly, D., Palmon, D. (1982). Timeliness of annual earnings announcements: Some empirical evidence. *The Accounting Review*, 57(3), 486-508.
- Gujarati, D. N. (1995). *Basic econometrics*, New York: McGraw-Hill, ISBN 0-07-025214-9.
- Güleç, Ö. F. (2017). Timeliness of corporate reporting in developing economies: Evidence from Turkey. *Journal of Accounting and Management Information Systems*, 16(3), 219-239.
- Habib, A., Bhuiyan, Md. B. U., Huang, H. J., Miah, M. S. (2019a). Determinants of audit report lag: A meta-analysis. *International Journal of Auditing*, 23(1), 20-44.
- Habib, A., Bhuiyan, Md. B. U., Huang, H. J., Miah, M. S. (2019b). Determinants of audit report lag: A meta-analysis. *International Journal of Auditing*, 23(1), 20-44.
- Haw, I.-M., Qi, D., Wu, W. (2000). Timeliness of annual report releases and market reaction to earnings announcements in an emerging capital market: The case of China. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 11(2), 108-131.
- Hay, D. (2013). Further evidence from meta-analysis of audit fee research. *International Journal of Auditing*, 17(2), 162-176.
- Kanojia, S., Lakshmi, V., Sachdeva, S., Verma, M. (2023). Tensegrity of internal control system, board's ability and corporate governance practices. *Global Business Review*, 0(Ahead of Print).
- Kim, M. P., Pierce, S. R., Yeung, I. (2021). Why firms announce good news late: Earnings management and financial reporting timeliness*. *Contemporary Accounting Research*, 38(4), 2691-2722.
- Knechel, W. R., Payne, J. L. (2001). Additional evidence on audit report lag. *AUDITING: A Journal of Practice & Theory*, 20(1), 137-146.
- Knechel, W. R., Sharma, D. S., Sharma, V. D. (2012). Non-audit services and knowledge spillovers: Evidence from New Zealand. *Journal of Business Finance & Accounting*, 39(1-2), 60-81.
- Kothari, S. P., Shu, S., Wysocki, P. D. (2009). Do managers withhold bad news? *Journal of Accounting Research*, 47(1), 241-276.
- Krishnan, J. (2005). Audit committee quality and internal control: An empirical analysis. *The Accounting Review*, 80(2), 649-675.
- Lee, H.-Y., Mande, V., Son, M. (2008). A comparison of reporting lags of multinational and domestic firms. *Journal of International Financial Management & Accounting*, 19(1), 28-56.
- Leventis, S., Weetman, P., Caramanis, C. (2005). Determinants of audit report lag: Some evidence from the athens stock exchange. *International Journal of Auditing*, 9(1), 45-58.
- Li, T., Xiang, C., Liu, Z., Cai, W. (2020). Annual report disclosure timing and stock price crash risk. *Pacific-Basin Finance Journal*, 62, 101392.
- Ocak, M., Özden, E. (2018). Signing auditor-specific characteristics and audit report lag: A research from Turkey. *Journal of Applied Business Research*, 34(2), 277-294.
- Owusu-Ansah, S. (2000). Timeliness of corporate financial reporting in emerging capital markets: Empirical evidence from the Zimbabwe Stock Exchange. *Accounting and Business Research*, 30(3), 241-254.
- Prosad, J. M., Kapoor, S., Sengupta, J. (2015). Theory of behavioral finance. In *handbook of research on behavioral finance and investment strategies: Decision making in the financial industry* (1-24). IGI Global.
-

-
- Rochmah Ika, S., Mohd Ghazali, N. A. (2012). Audit committee effectiveness and timeliness of reporting: Indonesian evidence. *Managerial Auditing Journal*, 27(4), 403-424.
- Shukeri, S. N., Nelson, S. P. (2011). Timeliness of Annual Audit Report: Some empirical evidence from Malaysia. *Entrepreneurship and Management International Conference (EMIC 2)*, Kangar, Perlis Malaysia.
- Song, F., Zhou, J. (2021). Principles-based accounting standards and the timeliness of annual reports: Evidence from China. *Asian Review of Accounting*, 29(3), 399-442.
- Sultana, N., Singh, H., Van der Zahn, J.-L. W. M. (2015). Audit Committee Characteristics and Audit Report Lag. *International Journal of Auditing*, 19(2), 72-87.
- Türel, A. (2010). Timeliness of financial reporting in emerging capital markets: Evidence from Turkey. *Journal of the School of Business Administration*, 39(2), 227-240.
- Ünlütürk, A. Ç. (2020). *Finansal ve finansal olmayan bilgilerin şirket raporlamalarında bir arada kullanılması: Savunma sanayi şirketleri üzerine bir inceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Vuran, B., Adiloğlu, B. (2013). Is timeliness of corporate financial reporting related to accounting variables? Evidence from Istanbul Stock Exchange. *International Journal of Business and Social Science*, 4(6), 58-70.
-